

Прудка Юлія Сергіївна,
курсант 4 курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Юніна Марина Петрівна,
кандидат юридичних наук, доцент
доцент кафедри цивільного права та
процесу факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

БАНКІВСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ІНСТИТУТ ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Удосконалення банківської діяльності у державі та її правового регулювання відіграє важливу роль для розвитку фінансової системи України та ефективного функціонування банківської системи. Адже розвинена банківська діяльність впливає на економічний успіх держави та сприяє надійності функціонування банківської системи.

Фінансово-правові питання у юридичній сфері вже досить тривалий час активно розглядаються багатьма вченими. Серед них: Ю.В. Ващенко, Л.К.Воронова, О.М.Олійник, О.П.Орлюк та безліч інших.

Фінансове право визначають як систему норм права, які регулюють розподільні та перерозподільні відносини у сфері публічних фінансів з метою створення державних і муніципальних фондів коштів для задоволення суспільних потреб [2,с.99].

Поняття «банківська діяльність» є ключовим елементом у фінансовій системі держави, а норми фінансового законодавства відіграють важливе значення для визначення ролі банківської діяльності в організації руху публічних фінансових ресурсів.

Цілком влучно визначає О.П. Орлюк, що банківська діяльність – це система діючих спеціальних суб'єктів та операцій, яка здійснюється ними як учасниками єдиної банківської системи щодо грошей, цінних паперів та валютних цінностей як засобів платежу, заощадження й товару. Таке визначення характеризує банківську діяльність в найбільш широкому розумінні [2, с.100].

Неможливо не помітити як банківська діяльність пов'язана з фінансовою функцією держави. Адже щоб реалізовувати власні завдання та функції, держава має бути забезпечена відповідними фінансовими ресурсами.

Тому фінансове право розглядає фінансову діяльність держави як об'єктивну необхідність, яка є процесом збирання, розподілу, перерозподілу та використання централізованих і децентралізованих фондів грошових коштів, які будуть забезпечувати виконання усіх завдань держави. На думку науковців, фінанси виступають системою економічних відносин, що виражають утворення та використання фондів грошових коштів в інтересах забезпечення розширеного відтворення та задоволення інших суспільних потреб [3].

Безсумнівно, фінансові ресурси завжди пов'язані з використанням грошей. Саме тому першочерговим завданням для держави у фінансовій сфері є організація грошового обігу. Оскільки банки є обов'язковим суб'єктом грошового обігу, держава повинна регулювати банківську діяльність. В основі фінансової діяльності держави у банківській сфері лежить розвиток банківської системи та інших фінансових установ, підвищення їх прибутковості та в цілому підтримання стабільності всієї грошово-кредитної системи. Крім того, через банківську систему державі потрібно впливати на економічний розвиток суб'єктів господарювання, на зростання обсягу державних фінансів та їх подальший обіг у фінансовій сфері [3].

Фінансово-правова природа відносин з приводу банківської діяльності має своєрідні характеристики, пов'язані не лише з формуванням, розподілом, використанням та контролем грошових фондів, а і з банківським регулюванням, як функції, що характеризує виключно діяльність НБУ в банківській сфері. Предмет фінансових відносин, як і банківських, складають публічні фінансові ресурси, які по суті є майновими, тобто грошовими. Організацією цих відносин займається держава [4].

Можна зробити висновок, що банківська діяльність, як фінансово-правовий інститут, має основну ознаку – об'єкт, тобто публічні фінанси, і вагому характеристику – владно-примусовий характер, який притаманний діяльності її головного суб'єкта, а саме НБУ [1].

Банківська діяльність, що включає рух фінансових ресурсів, які мають грошовий характер і складають основу фінансової системи держави, хоч і знаходиться на межі публічно-правового регулювання, вимагає чіткого механізму правового регулювання з боку держави та уповноважених суб'єктів. Банківські відносини, що складаються в процесі банківської діяльності, не можуть розглядатися виключно з точки зору цивільного права, або адміністративного, або господарського права, оскільки грошовий обіг в цілому і, в тому числі банківські операції, регулюються спочатку з публічно-правових позицій, а потім вже з метою захисту приватних інтересів.

Бібліографічні посилання:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/436-15> (дата звернення 19.11.2019)

2. Грабовська В.М., Белуга Ю.М. «Ноу-хау» й «комерційна таємниця»: співвідношення понять. Порівняльно-аналітичне право. № 1. 2016. С. 98-100. URL: http://pap.in.ua/1_2016/28.pdf
3. Про забезпечення прав на інтелектуальну власність: Директива № 2004/48/ЄС Європейського парламенту і Ради ЄС від 29.04.2004 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/994_b39 (дата звернення 19.11.2019)
4. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 19.11.2019)

Прунчак Станіслав Вікторович,
курсант 2 курсу факультету
підготовки фахівців для підрозділів
кримінальної поліції

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права
та процесу факультету підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції Дніпропетровського
державного університету внутрішніх
справ

ПУБЛІЧНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У БАНКІВСЬКІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ

Правовідносини у банківській системі мають характерну особливість опосередкування ними відносин тимчасового або постійного переміщення чийхось грошових коштів між учасниками, які використовують певний рівень довіри між ними [1].

Простежується певна закономірність, чим вищий рівень довіри вказаних відносин, тим стабільнішими і динамічнішими стають фінансово-економічні взаємовідносини, що у наслідку приносять ефективність для економічної системи.

Одне з головних місць займає відповідне правове регулювання відносин у сфері банківської діяльності. Приходимо до висновку, що на відносини у межах банківської системи суттєво впливатиме злагоджений механізм правового регулювання, який враховуватиме і збалансовуватиме приватний та публічний інтерес, як стабілізатор фінансового благополуччя